

07.09.2017

YÖK ALES'TE KÖKLÜ DEĞİŞİKLİĞE GİDİYOR: ALES DAHA YALIN VE İŞLEVSEL HALE GETİRİLİYOR

Mevcut Durum

Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı (ALES), ilk defa 1997 yılında Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı (LES) adıyla yapılmaya başlanmış olup 10 yıl sonra Yükseköğretim Kurulu'nun 2 Şubat 2007 tarihli toplantısında, yükseköğretim kurumlarında öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı kadrolarına atanmak için yapılması gereken sınav ile birleştirilerek sınavın adının *Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı (ALES)* olmasına karar verilmiş ve ondan sonra da bu adla yapılmaya başlanmıştır. ALES içeriğine benzer GRE ve GMAT gibi yurt dışı testler de bulunmaktadır. ALES, daha çok genel GRE testine benzerlik göstermektedir.

Mevcut ALES'te adaylara Sayısal-I, Sayısal-II, Sözel-I ve Sözel-II olmak üzere dört başlık altında bir test uygulanmaktadır. Her iki bölüm, tek kitapçık halinde adaylara verilmekte olup toplam 160 soru için 180 dakika (üç saat) cevaplama süresi verilmektedir. Sınavda uygulanan testin sayısal bölümünde 40'ar sorudan oluşan iki test (Sayısal-I ve Sayısal-II testleri); aynı şekilde sözel bölümünde de her biri 40'ar sorudan oluşan iki test (Sözel-I ve Sözel-II testleri) yer almaktadır. Adaylar, istedikleri takdirde bütün testleri cevaplayabilmektedir. Her bir testteki sorular, belirli yükseköğretim programlarında kazanılan yeterlikleri ve bilgileri ölçmeye yönelik olmayıp sayısal ve sözel alanlarda genel yeterlikleri ölçmeye yöneliktir. Test soruları, farklı alanlardan gelen yükseköğretim mezunlarının cevaplayabilecekleri nitelikte olmaktadır.

ALES test puanlarının geçerlik süresi, sınav sonuçlarının açıklandığı tarihten itibaren üç yıl olup puan türlerine göre alt testlere verilen ağırlıklar farklılık göstermekte, Sözel-II testinin adayların ALES Sayısal puanlarına; Sayısal-II testinin adayların ALES Sözel puanına; Sözel-II testinin de adayların ALES Eşit Ağırlık puanına katkısı bulunmamaktadır.

ALES'in Kapsamına Yönelik Bazı Eleştiriler

ALES, sınava katılan adayların sayısal ve sözel konularda üst düzey düşünme becerilerini (muhakeme, analiz, çıkarımda bulunma vb.) ölçmeye dönük tasarlanmış olmakla birlikte zaman içinde daha çok bilgiye dayalı sorulardan oluşan bir sınava dönüşmüştür. Sayısal-I ve Sayısal-II test soruları, daha çok temel matematik bilgisini ölçen soru türlerine dönüşmüş, ALES Sayısal Testi ile amaçlanan sayısal akıl ve mantık yürütme becerisinin ölçülmesine dönük soru tiplerinde bir azalma eğilimi gözlenmiştir. Benzer şekilde, ALES Sözel-I ve Sözel-II testlerini oluşturan soruların da daha çok Temel Türkçe Dil Bilgisi konuları etrafında yoğunlaştığı gözlenmiştir. Bu durum, ALES Sayısal testinde olduğu gibi ALES Sözel testinin de bu sınavın esas amaç ve kapsamının dışına çıkmasına sebep olmuştur. Ayrıca Sayısal-I ile Sayısal-II, aynı şekilde Sözel-I ile Sözel-II sorularının benzerlikler gösterdiği, bunlar arasındaki sınırların çok net olmadığı gözlemlenmiştir.

ALES'in Soru Sayısı ve Süresine Yönelik Eleştiriler

İleri düzey düşünme becerilerini ölçmesi ve zorluk düzeyi yüksek olması beklenen ALES'in tek oturum halinde yapılmasının, adayların zihni yönden sınava odaklanmasını ve motivasyonunu olumsuz yönde etkilediği, insani yönden doğal ihtiyaçlar da düşünüldüğünde soru sayısının fazla ve sınav süresinin uzun olduğu eleştiri konusu olmaktadır.

ALES'in Puan Türlerinin Hesaplanmasına Yönelik Eleştiriler

Adayların ALES Sayısal, ALES Sözel ve ALES Eşit Ağırlık puanları hesaplanırken Sayısal-I, Sayısal-II; Sözel-I ve Sözel-II testlerine verilen ağırlıkların farklılık göstermesi ve testlerden birinin, ilgili puan türüne hiç etkisinin olmaması, adayların test puanlarını anlamada ve lisansüstü eğitim başvurularında karışıklıklara sebep olmaktadır. Ayrıca özellikle ALES Eşit Ağırlık puanlarının hesaplanmasında, sözel ve sayısal testlerin eşit olarak dağılım göstermemesi (Eşit Ağırlık puanların hesaplanmasında sayısal testi %60, sözel testi %40 etkilidir) sözel alanlardan gelen adayların aleyhine olan bir durum olarak sıklıkla dile getirilmektedir.

ALES'in Geçerlilik Süresi

Halen ALES sonuçlarının geçerlilik süresi 3 yıl olup, özellikle yüksek lisans eğitimi yapan öğrenciler, sınavlarının geçerlilik süresinin sona ermesi halinde daha sonra doktora programlarına başvurabilmek için zamanlarını akademik çalışmalarından daha çok ALES'e tekrar hazırlanmak için geçirmektedirler. Bu da akademik verimliliği olumsuz yönde etkilemektedir. ALES'in daha çok referans alındığı GRE'deki geçerlilik süresi 5 yıl olup benzer geçerlilik süresinin ALES için de olması talep edilmektedir.

ALES'te Yapılan Yeni Düzenlemeler

1- **ALES'te test sayılarında azaltmaya gidilmiştir.** Dört test/bölüm sayısı ikiye indirilmiş olup yeni ALES, Sözel ve Sayısal olmak üzere iki bölümden ve testten oluşacaktır. Sözel-I ve Sözel-II ile Sayısal-I ve Sayısal-II testleri ayrımı ortadan kaldırılmıştır.

2- **Yeni ALES'te belirlenen testlerin içeriğine ilişkin de yeni düzenlemeler yapılmıştır.** ALES Sözel Testi; sözcükte, cümlede ve parçada anlam; cümle ve metni tamamlama; kesin yargıya ulaşma, düşünce akışını bozan ifadeyi bulma ve parçada anlam bütünlüğü sağlama gibi başlıklar altında yer alan soru alanlarından oluşacaktır. Burada adaylardan temel dilbilgisi becerilerinin yanı sıra daha çok sözel akıl yürütme becerilerini ölçmek amaçlanmıştır.

ALES Sayısal Testi; temel matematiksel işlemler, matematiksel ilişkilerden yararlanma; tekli, ikili ve üçlü problemler ve geometri gibi başlıklar altında yer alan soru alanlarını içerecektir. Burada adayların sıralama, çözümlenme, analiz etme, yorumlama ve mantıksal akıl yürütme gibi daha çok ileri düşünme becerilerinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

3- **Yeni ALES'te (a) soru sayısı azaltılmış, (b) soru başına düşen süre artırılmış, (c) bununla birlikte toplam sınav süresi kısaltılmıştır.** Sınav, 160 soru ve 180 dakikadan (3 saat) oluşmakta iken yeni düzenleme ile 50'şer sorudan oluşan sözel ve sayısal iki ayrı testten meydana gelecektir. Toplamda 100 sorudan oluşan sınavın süresi, 150 dakika (2.5 saat) olarak belirlenmiştir. Bu düzenlemenin sınav stresinin azaltılmasına da katkı sağlayacağı beklenmektedir.

4- **Eşit ağırlıklandırılmayan ALES Eşit Ağırlık puanı, artık eşit ağırlıklı hale getirilmiştir.** ALES Sayısal ve ALES Sözel puanının hesaplanmasına yönelik ağırlıklar değiştirilmemekle birlikte, ALES Eşit Ağırlık puanının hesaplanmasında Sayısal Testinin %50, Sözel Testinin de %50 etkili olmasına karar verilmiştir.

5- **ALES sonuçlarının geçerlilik süresi üç yıldan beş yıla çıkartılmıştır.**

YÖK BAŞKANI SARAÇ'IN DÜZENLEMELERE İLİŞKİN BEYANATI:

“Yeni YÖK olarak Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı (ALES) yapmış olduğumuz yeni düzenlemeyle ALES’in kapsamında, uluslararası benzer sınavlarla olabildiğince bir ortaklık sağlamış olup bilgiden çok adayların sayısal ve sözel alanlara ilişkin mevcut bilgilerini kullanarak üst düzey düşünme becerilerinin ölçülmesi ve belirlenmesini hedefledik. Adayların aleyhine olan süre, soru sayısı, kapsam ve puanların hesaplaması, sınavın geçerlilik süresi gibi konularda iyileştirmeler yaptık.

ALES’in yeniden düzenlenmesi öncesinde, uluslararası benzer sınavlar inceleyerek, ilgili paydaşların ve alan uzmanlarının görüşlerini aldık. Konuya ilişkin oluşturduğumuz komisyon çeşitli alternatifleri değerlendirmiş ve neticesinde bu düzenleme yapılmıştır.

Önümüzdeki 2017 Ekim ayında yapılacak ALES’te, yapılan yeni düzenlemeler uygulanmaya başlanacaktır.

Bu düzenlemeler şu şekildedir:

- ALES’te test sayılarını azalttık.
- Yeni ALES’te (a) soru sayısı azaltarak, (b) soru başına düşen süreyi artırdık, (c) bununla birlikte toplam sınav süresini kısalttık.
- Eşit ağırlıklandırılmayan ALES Eşit Ağırlık puanını, artık eşit ağırlıklı hale getirdik.
- ALES sonuçlarının geçerlilik süresini üç yıldan beş yıla çıkarttık.

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı (ALES), akademi camiamızın yıllardır iletği görüş, eleştiri ve öneriler dikkate alınarak, daha yalın, basit ve işlevsel bir hale dönüştürülmüştür.

Son olarak şunu da ifade etmek isterim ki , Yeni YÖK olarak, yükseköğretim sistemimizin daha yalın, işlevsel ve şeffaf olmasına yönelik çalışmalarımızı sürdürmeye devam edeceğiz.”

Telefon: 0 312 298 70 00
0850 470 0 965
06539 Bilkent/ANKARA

Faks: 0 312 266 47 58
E-posta: yokbasin@gmail.com
basin@yok.gov.tr